

Gostovanje Narodnog kazališta iz Mostara u Dubrovniku

Feda Šehović

»Čuo sam, sreo sam, vidio sam sve, samo ne ravnodušnost. Jer pravi događaji nikad ne ostave ljude hladnima«. . . .

Prve večeri gostovanja mostarsko Narodno pozorište predstavilo se Kulenovićevom komedijom »Djelidba«. Autor je smjelo prišao stvarnosti bosanskog sela, nepoštedno šibajući po onom dijelu seoskog elementa, koji je u dalekoj i bliskoj prošlosti značio nesavladive prepreke duhovnog i materijalnog progresa seljaštva. On se nije podao dražima bosanske egzotike i folklorizma, nego je nastavio revolucionarnu tradiciju Kikićeve ratne proze, dajući svom djelu pečat nemilosrdne satire nad jednim zauvijek nestalim svijetom. Između triju kulaka Vican je u ulozi Ante Brekala dominirao sintetičnom slivenošću ovog pobožnog, podmuklog pokvarenjaka i grabežljivca. Umjerenom karikaturnom stilizacijom on se komičnošću odvajao od dvojice svojih partnera, čija se igra zasnivala na neprikladnom »staronušičevskom« načinu. Dok je Džinović u interpretaciji Zečirage pre naglašavao pametnog muslimanskog patrona, Omeragić je Trivunove gluposti nepotrebno pretvarao u ubjeđenje. Izlazenje iz okvira komičnog naročito se osjeti u igri Sulja

(Hakl) i Stevana (Stojanovića), koji su svoje pozitivne likove shvatili suviše jednostrano.

U odnosu prema liku kafedžije Tufka, Bora Miličević je išao Vicanovim putem i zahvaljujući snažnijem talentu, groteskni karakter Tufkove ličnosti oživio je u njemu svom snagom i neodoljivošću.

Najinteresantniju ličnost u ovoj komediji predstavlja svakako Omer Mehelić, nazvan »Pomoćna sila«. Tog minijaturnog bosanskog Ostapa Bendera interpretirao je Lazo Jovanović, prikazujući pri tom širok i bogat registar osjećanja smiješnog. U cijelom toku predstave on je znao da u kontinuitetu održi autoritet onoga, koji je sposoban da sve varalice prevvari.

Naročito priznanje treba odati grupi seljaka, koji su disciplinirano i spontano djelovali u masovnim scenama.

Predstavu je duhovito scenografski opremio naš poznati karikaturista Zuko Džumhur.

Slijedeće večeri gosti su izveli dramu »Tri svijeta«, djelo suvremenog hercegovačkog pisca Hamze Huma. I ove večeri, kao i večer poslije, mostarski glumci su pokazali zavidan stepen svoje glumačke kulture. Bora Mi-

ličević je, uprkos papirnatosti svoje uloge, vanrednom snagom izvajao psihološki portret Ešrefbega, sistematski razvijajući njegovu unutarnju dramu od naivnog oduševljenja do tragične spoznaje prevarenosti.

U izgradnji lika Ibre Todić je pošao još dalje. Po svoj prilici on je glumac izdize individualnosti, čije se intencije svijesno kreću pravcima modernih traženja. One su se ovdje odrazile u kompleksnosti njegovog Ibrea, koji je svojom poetskom širinom i visokom skalom psihičkih prelijeva izlazio i uzdizao se nad tijesnim okvirima strogo lokalizirane sredine. Glumac Džinović se nije uspio dovoljno predstaviti u Kulenovićevoj »Djelidbi«. Zato nam je na ovoj predstavi stostruko vratio dug, klešuci Suljagu iz granitne gromade svog bogatog scenskog iskustva. Od ostalih uloga interesantni su Hauptman—Sadeta, gdje je Đurišićeva na jednu banalnu temu odgovorila toplom ljudskom riječi. Miloš Kandić u ulozi Šefika suviše je uživao u boji svoga glasa, pa u nastojanju da to i publika osjeti zaboravio je na pravu ulogu. On, i Matulin u interpretaciji Samije, toliko su bili ispod općeg prosjeka, da je utisak homogenosti ansambla bio ozbiljno ugrožen.

Prijatnoj inscenaciji Mirka Kujačića smetala je prenatrpanost detalja, koji nisu dozvoljavali, da sivi tonovi dekora budu u skladu sa zaglušljivom atmosferom drame.

Trodnevno gostovanje u Dubrovniku ansambl mostarskog pozorišta završio je predstavom Molierovog »Tartifa«. Gledana iz aspekta umjetničkih dostignuća ovooga teatra, predstava Tartifa nije na razini prethodnih, ali je u svakom slučaju bacila žarki snop svijetla i na onu stranu njegove fizionomije, koja iz objektivnih razloga nije mogla ranije doći do izražaja. Pokazalo se naime, da gosti imaju solidan ženski ansambl, sposoban da kroz kompliciranu klasičnu materiju manifestira svoje individualitete. Dorina Azre Čemalović spada u red rijetko uspješnih kreacija ove vrste. Temperamentnom igrom ona je u tumačenju svoje role sretno ujedinjavala prostodušnost i prijatnu razbarušenost pučanke.

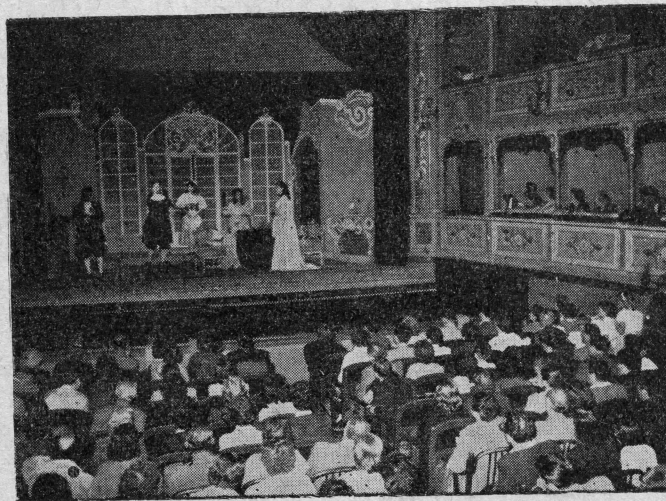
U naslovnoj ulozi ove predstave Salih Nasić je ostvario teatarski tip, u kome je dominirajući element glumačko zanatstvo. Podvlačeći jednako drastičnim boja-

ma Tartifovo lice i naličje, nije se mogao u tom pojednostavljenom kontrastu razviti mnogostruki karakter genialnog intriganta. Međutim, Mličevićev Orgon bio je i Tufko i Ešrefbeg, samo ne nažalost Orgon. Kod većine glumaca, naročito mlađih, mogao se zapaziti zavidan smisao shvatanja psiholoških i muzičkih kvaliteta Molierovog stiha. U tom smislu bili su izvršni interpretatori Elmire, Marijane i Damisa, a posebno Zeno Hakl kao Kleant i gospoda Parnel Line Siminati.

Kosićeva režija imala je nešto od one akademske ukočenosti, gdje je sve točno i strogo precizirano, prilično lijepo, no i prilično staro.

Gostovanje mostarskog teatra u Dubrovniku značilo je bez sumnje jedan iskreni i originalni kulturni i umjetnički doživljaj, koji se radi pamti.

I stoga bismo ponovo sa interesom i simpatijama još koji put htjeli dočekati kazališne goste iz Mostara.

Molierov »Tartif« - režija Vaso Kosić, 31. g.